

KONVENTA PËR INTEGRIMIN EUROPIAN

Sesioni 2, Grupi i Punës I (Gjyqësori dhe të Drejtat Themelore)

Tema: “Zgjidhja e çështjeve ligjore në sajë të ndërmjetësimit”

Ndërmjetësimi është një shërbim me rëndësi të konsiderueshme për lehtësimin e barrës së gjyqësorit. Duke marrë parasysh faktin që Shqipëria vitet e fundit është gjetur shpesh në shkelje të Nenit 6 të Konventës Europiane të Drejtave të Njeriut, për tejzgjatje të proceseve të arsyeshme ndërgjegjësimit rreth këtij shërbimi duhet ti kushtohet vëmendje. Kjo për arsye se ky është një shërbim relativisht i ri në vendin tonë dhe besueshmëria ndaj tij akoma nuk është e fortë.

Dhoma Kombëtare e Ndërmjetësuesve është njohur si ent publik në vitin 2013. Kjo nënkupton faktin se ky organizëm kryen një funksion me rëndësi publike dhe veprimtaria e tij i nënshtrohet kontrollit të parashikuar për organet e administratës publike. Ky shërbim mund të ofrohet ekskluzivisht vetëm nga ky organizëm. Një ndër parimet e funksionimit të tij është “Autonomia”, që nënkupton se ky organ ka diskrecionin të nxjerrë urdhra, udhëzime për rregullimin e veprimtarisë së tij dhe të vetëfinancohet. Megjithatë në fillim të veprimtarisë mbështetet edhe në financimet shtetërore. Efikasiteti i këtij shërbimi qëndron në faktin se është shumë i shpejtë, më pak formal dhe me kosto të ulët. Gjithashtu ndërmjetësimi jo domosdoshmërisht janë juristë rrjedhimisht për çështje teknike mund të zgjidhet një ndërmjetës i fushës përkatëse, gjithmonë nga lista e ndërmjetësve të licencuar.

Probleme dhe Rekomandime:

- **Informimi dhe rritje e ndërgjegjësimit të qytetarëve mbi ndërmjetësimin** 0Duhet rritur aktiviteti sensibilizues, fushatat ndërgjegjësuese dhe informuese për të dhënë informacionin e duhur rreth ndërmjetësimit, do të ndihmojë gjithashtu në përmirësimin e bashkëpunimit ndërinstitucional. Informimi është me rëndësi pasi me këtë individ kupton që ka dhe alternativa të tjera për të zgjidhur mosmarrëveshjet.
  - a) Të dizajnohet **fushata informuese me përfshirjen e mediave** dhe përcaktimin e target grupeve. Për këtë është i rëndësishëm dhe bashkëpunimi me Median e shkruar dhe audiovizive, që mund të përcjellë informacionin e duhur. Gjithsesi është e rëndësishme që gjatë këtij procesi media të respektojë disa kushte dhe rregulla që lidhen me ligjin e Ndërmjetësimit. Nga ana tjetër një promovim cilësor i

ndërmjetësimi i bën qytetarët të mendojnë pozitivisht për këtë procedurë dhe ta vlerësojnë si një zgjedhje të mirë. Për më shumë ndërgjegjësim dhe informim sugjerohet përgatitja e kurrikulave për trajnimin, publikimi i broshurave apo materialeve të tjera informuese

b) **Përmirësimi i bashkëpunimit mes institucioneve mbi procedurat dhe mekanizmat e referimit** duke marrë për bazë strategjitë dhe praktikën më të mira edhe nga vende të tjera më të zhvilluara në këtë drejtim me anë rekomandimesh dhe analizash.

- **Konsolidimi i kuadrit ligjor** - Qëllimi kryesor i këtij komponenti është identifikimi dhe analizimi i hapësirave në legjislacion dhe se si mund të përafrohen ato me ligjin evropian. Është mjaft i rëndësishëm promovimi i Ndërmjetësimi, të sigurohet akses i lirë në sistemin gjyqësor si dhe të bëhet një harmonizim i ligjit për ndërmjetësimin me ligjet dhe kodet e tjera shqiptare: si Kodi Civil, Penal apo i Familjes. Gjithashtu zhvillimi i mëtejshëm i ndërmjetësimi është në një linjë me vetë Reformën në Drejtësi.

a) **Zbatimi i ligjit nr. 10385/2011** nuk ka arritur qëllimin e tij. Ligji është një përkthim i thjeshtë i Direktivës 2008/52/EC “Mbi disa aspekte të ndërmjetësimi në çështjet civile dhe tregtare”, duke mos analizuar praktikën e ndërmjetësimi në Shqipëri. Pavarësisht përpjekjeve ndër vite për të fuqizuar këtë institut, nuk është arritur të bëhet e mundur **zbatueshmëria efektive e tij në praktikë**.

b) Ligji nr. 10385/2011, i ndryshuar **nuk është harmonizuar** me pjesën tjetër të legjislacionit, kryesisht me Kodet, pasi këto akte nuk i japin hapësirën e duhur ndërmjetësimi. Kjo bën që edhe **praktika gjyqësore të kufizohet** në njohjen dhe zbatimin e institutit të ndërmjetësimi

- **Trajnimi i shumë aktorëve që marrin pjesë në procesin e ndërmjetësimi.** Trajnimi është i rëndësishëm pasi rrit ndërgjegjësimin, aftësitë dhe kapacitetet. Me shumë rëndësi është dhe financimi i këtyre trajnimeve pasi kostoja mbetet e madhe si në kohën e harxhuar ashtu dhe në të mira materiale. Trajnimi ndihmon edhe në specializimin te një fushë e caktuar. Grupet që duhen trajnuar janë:
  - **Ndërmjetësit dhe trajnuesit e ndërmjetësve.**
  - **Gjykatësit, punonjës të tjerë në sistemin e drejtësisë dhe zyrat e asistencës ligjore.** Në shumicën e rasteve edhe këtyre aktorëve u mungon informacioni i duhur mbi ndërmjetësimin. Nëse ata do të pajisen me dije mbi procedurat dhe avantazhet e tij, mund t’i orientojnë më mirë qytetarët për zgjidhjen e disa konflikteve të caktuara.
  - **Policia e Shtetit.** Policia e shtetit është shumë faktor i rëndësishëm pasi është i pari që bie në kontakt me publikun dhe mund të informojë dhe t’i bindë që mosmarrëveshjet mes tyre të zgjidhen me anë të ndërmjetësimi.
  - **Ekspertë të tjerë** si psikologë, sociologë, operatorë biznesi, administratë publike etj.

- Ngrija e një **baze të dhënash elektronike** dhe regjistrimit të ndërmjetësuesve, me të dhënat përkatëse të kontaktit. Gjithashtu kjo databazë do të kthehet në trurin e vetëm të DHKN-së. Aty do regjistrohen edhe çështjet për çdo ndërmjetës, që po zgjidhen apo janë zgjidhur.
- **Gjykatat** nuk janë treguar aktive duke thirrur ndërmjetësuesit për t'u adresuar atyre zgjidhjen e disa lloj çështjeve të caktuara, veçanërisht ato të karakterit familjar dhe pasuror. Gjykatat nga ana e tyre nuk orientojnë individët/ palët në zgjidhjen me pajtim të mosmarrëveshjeve të tyre, duke e bërë këtë një normë të detyrueshme në veprimtarinë e gjyqësorit. Nuk janë plotësuar ende dispozitat e KPC që lidhen me ndërmjetësimin.
- **Përfshirje më e madhe** e shoqërisë civile dhe OJF-ve të ndryshme në fushën e ndërmjetësimit.
  - OJF të shumta mund të shërbejnë **si një rezervë për ndërmjetës të rinj** duke rritur cilësinë dhe numrin e ndërmjetësve në Shqipëri.
  - Për të ulur kostot e institucioneve shtetërore dhe për një performancë më të mirë OJF-të duhet të vlerësohen edhe si bashkëpunëtoare që mund të ndihmojnë në **organizimin e trajnimeve, konsultimeve dhe workshopeve** të ndryshëm në kuadër të procesit të trajnimit të ndërmjetësuesve dhe konsolidimit të DHKN-së.
  - Shoqëria Civile duhet të përfshihet edhe **për të dhënë ekspertizën e saj në rishikimin e legjislacionit** që rregullon ndërmjetësimin, aktivitetet, mekanizmat dhe procedurat e tij.
  - Ato janë më të pritura **të ofrojnë shërbime falas**, duke ndikuar pozitivisht në përfshirjen më të madhe të qytetarëve që zgjedhin ndërmjetësimin si rrugën për të zgjidhur situata konfliktuale.
- **Forcimi i Dhomës Kombëtare të Ndërmjetësimit në Shqipëri**-Një Dhomë Ndërmjetësimi e qëndrueshme mund të arrihet me realizimin e disa praktikave të rëndësishme. Është një institucion i ri i themeluar përpara 2 vitesh, që ka një kuadër ligjor mjaft të qartë me strukturën dhe statutin e saj. Gjithsesi vërehen disa problematika të DHKN-së si:
  - Mungesa e një **buxheti të konsoliduar** dhe jo të mirëpërcaktuar.
  - Mungesa e **bashkëpunimit të plotë me gjykatat** e rrethetë të ndryshme gjyqësore dhe pamundësia për nënshkrim marrëveshjes me to. Një rast i tillë përmendet me Gjykatën e Beratit.
  - Për një forcim të kapaciteteve të DHKN-së dhe mirëfunksionim të saj u sugjerua edhe një **standardizim i dokumentacionit**.
  - Krijimi i një **regjistri elektronik të dhënash si për ndërmjetësit ashtu** edhe për çështjet që gjykohen dhe zgjidhen nga ata. Kjo do të ndihmojë në koordinim më të mirë të punës dhe vlerësim të arritjeve dhe problematikave të tjera.

Pjesëmarrës në Sesionin e 2, të Grupit të Punës I:

Institucione Shtetërore:

Drejtoria e Integritit, Ministria e Drejtësisë- Znj. Tetis Lubonja

Dhoma Kombëtare e Ndërmjetësimit:

Znj. Drita Avdyli

Znj. Vjola Godo

Znj. Ilda Gjebrea

Znj. Armelina Lila

Znj. Brunilda Laze

Znj. Enila Hasani

Znj. Iris Çekani

Ministria e Drejtësisë e Finlandës:

Znj. Kati Kivisto

Z. Martin Kvocik

Projekti i Binjakëzimit - Znj. Marjo Naapi

Sekretariati i Këshillit të Investimeve - Z. Elvis Zerva

Ministria e Arsimit dhe Sportit - Znj. Erjona Bezalliu

Shoqëri Civile dhe institucione:

Komiteti Shqiptar i Helsinkit- Znj. Vjollca Meçaj

Këshilli i Europës- Znj. Ina Veleshnja

Koalicioni i Vëzhguesve Vendorë- Znj. Antuela Male

KRIIK – Z. Reald Keta

Bashkimi i Dhomave të Tregtisë dhe Industrisë në Shqipëri- Znj. Majlina Mamushi (Saraçi)

Dhoma e Tregtisë- Z. Nikolin Jaka

Ndërmjetësues:

Znj. Alketa Elezi

Z. Loren Liço

Z. Qerim Ismeni

Akademia dhe Media:

Akademia:

Z. Anton Gurra,

Znj. Sajmira Kopani, **Fakulteti i Drejtësisë, UT**

Znj. Aida Gugu

Z. Eltion Meka, **UNYT**

Media:

Hermes News.al- Znj. Doriana Matollari

TVSH